9.2.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yksityistielain 58 §:n ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta sekä luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä (263/2020 vp) eduskunnalle luotsauslain väliaikaisesta muuttamisesta. Finnpilot Pilotage Oy (Finnpilot) pitää hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä muutoksia luotsauslakiin tarpeellisina ja kiitää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Lakiehdotukset

Keväällä 2020 säädettiin väliaikaisesti lailla 408/2020 luotsauksen henkilölupien voimassaoloaikojen pidennyksestä sekä koeluotsausvaatimuksesta poikkeamisesta (ks. HE 62/2020). Esityksessä (263/2020 vp) todetaan, että Covid-19-epidemian pitkittyessä luotsauslakiin on tarpeen tehdä näitä väliaikaisia säännöksiä osittain vastaavia uusia väliaikaisia poikkeamismahdollisuuksia, joilla varaudutaan tautitilanteen jatkumiseen ja mahdolliseen huononemiseen vuoden 2021 aikana.

Esityksessä ehdotetaan luotsauslakiin lisättäväksi väliaikaisesti uusi 21 b §, jolla mahdollistettaisiin luotsauksen henkilölupien voimassaoloajan pidentäminen väliaikaisesti normaalista poikkeavin edellytyksin. Lisäksi mahdollistettaisiin väliaikaisesti koeluotsauksen siirtäminen myöhempään ajankohtaan uusia luotsin ohjauskirjoja ja linjaluotsinkirjoja myönnettäessä. Edellytyksenä olisi, että voimassaoloajan jatkaminen tai koeluotsausvaatimuksesta poikkeaminen on tarpeen tavara- ja rahtikuljetusten jatkuvuuden turvaamiseksi ja, ettei merenkulun turvallisuus vaarannu.

Finnpilot luotsaa kaikista Suomen satamien satamakäynneistä hieman yli 35 prosenttia. Useissa satamissa rahtilaivaliikenteestä luotsataan yli 80 prosenttia, ja monissa satamissa lähes kaikki laivat luotsataan. Esimerkiksi kaikki huoltovarmuuden kannalta tärkeät polttonesteitä kuljettavat laivat luotsataan lastin vaarallisuuden takia. Valtioneuvosto linjasikin päätöksessään 17.3.2020 (päivitetty 20.3.2020) luotsaushenkilöstön yhteiskunnan kannalta kriittisellä alalla toimivaksi henkilöstöksi.

Luotsauslain mukaan luotsilla on oikeus luotsata niillä väylillä, joihin hän on Liikenne- ja viestintäviraston myöntämällä ohjauskirjalla saanut luotsausoikeuden. Ohjauskirjojen suorittamisen ja erityisesti niiden ylläpitämisen vaatima työkuorma on sellainen, että käytännössä luotsien on mahdollista ylläpitää ohjauskirjoja vain rajatulla alueella. Tällaisia alueita on Finnpilotin nykytoimintamallissa Suomen rannikolla ja Saimaalla yhteensä kymmenen. Tästä seuraa, että luotsien sairastuessa muiden alueiden luotsit eivät pysty sijaistamaan sairastuneita ennen kuin he ovat suorittaneet ohjauskirjat toisen alueen väylille. Yksittäisten ohjauskirjojen suorittaminen vie viikkoja, koko alueen ohjauskirjojen suorittaminen kuukausia. Lisäksi koko luotsausresurssi on mitoitettu palvelemaan tehokkaasti normaalia liikennettä eikä ole ylimääräistä resurssia siirrettäväksi alueelta toiselle. Hallituksen esityksen poikkeus koeluotsausjärjestelyyn nopeuttaisi luotsin siirtymistä alueelta toiselle, jos Covid-19-epidemia heikentäisi resursseja joidenkin satamien luotsauksissa kriittisesti ja auttaisi näin varmistamaan merikuljetuksien häiriöttömyyttä.

Hallituksen esitysluonnoksen (263/2020 vp) muutokset ovat erittäin tervetulleita ja Finnpilot kannattaa niitä. Yhdessä Valtioneuvosto 4. helmikuuta 2021 antaman väliaikaisen asetuksen, joka mahdollistaa luotsin osaamisen osoittamisen simulaattorissa, kanssa auttaa luotseja ylläpitämään Suomen satamien laivaliikenteen vaatimaa osaamista nykyisissä poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Finnpilot Pilotage Oy
Kansakoulukuja 3
PL 520, 00101 Helsinki
Puh. 029 52 53000
Y-tunnus 2375854-3

www.finnpilot.fi

Finnpilot Pilotage Ltd
Kansakoulukuja 3
P.O. Box 520, FI-00101 Helsinki, Finland
Tel. +358 29 525 3000
Business ID 2375854-3

Covid-19-pandemian vaikutukset luotsaukseen

Pandemian ensimmäisten kuukausien aikana Finnpilot kohtasi usein ongelmia sekä ohjauskirjojen ylläpitoajojen että koeluotsausten toteuttamisessa. Omaa miehistöään tartunnoilta suojaavat päälliköt kieltäytyvät ottamasta ylimääräisiä henkilöitä alukselle ja näin koeluotsauksen vastaanottaja, luotsioppilas, uutta ohjauskirjaa suorittava luotsi tai vaatimusten mukaista ylläpitoajoa suorittava luotsi ei päässyt alukselle. Laivaliikenteen väheneminen pandemian edetessä heikensi edelleen tilannetta luotsien harjoitus- ja ylläpitomatkojen ajamisessa.

Sairaustilanne laivoilla kuitenkin muuttui alusten miehistövaihtojen myötä,Tartuntojen määrä aluksilla kasvoi. Samaan aikaan suhtautuminen osalla laivoista muuttui vähättelevämmäksi. Erityisesti loppuvuonna 2020 ja alkuvuonna 2021 Finnpilotin luotsit ovat luotsanneet viikoittain useita laivoja, joissa on ollut Covid-19 tartuntoja, altistumisia tai oireisia henkilöitä. Nämä luotsaukset suoritetaan THL:n antamien ohjeiden mukaan suojautuen ja tartunnoilta on toistaiseksi vältytty. Suojaus kuitenkin tarkoittaa, että luotsi joutuu pahimmillaan olemaan yli seitsemän tuntia suojautuneena, jona aikana hänen ei ole mahdollista tartuntavaarallisessaympäristössä juoda tai syödä mitään. Finnpilot on hankkinut seitsemän moottoroitua hengityslaitetta, joita käytetään erittäin pitkillä luotsausmatkoilla. Erityisesti talvimerenkulun haasteet pidentävät luotsausaikoja ja aikaa, jolloin luotsin on koko ajan käytettävä FFP3-luokan hengityssuojaimia tai moottoroitua hengityssuojainta alusta luotsatessaan.

Päivittäinen erilaisten varotoimenpiteiden noudattaminen on ollut henkilöstölle raskasta ja tilannetta on pahentanut se, että osa laivoista ei tee viranomaisten vaatimia ilmoituksia laivoilla olevista oireisista tai sairastuneista miehistönjäsenistä. Toiminnan ylläpitämisen ja henkilöstön terveyden kannalta vaarallisimmat tilanteet ovatkin muodostuneet tapauksista, joissa aluksen päällikkö tai muut komentosiltatiimin jäsenet ovat sairastaneet koronaa, jättäneet ilmoittamatta epäillystä sairaudesta viranomaisille ja luotsille, ja luotsi on sairastuneille altistumisen jälkeen luotsannut useita laivoja ja tavannut kollegojaan. Osassa tilanteista lähes koko luotsattavan alueen luotsit ovat ehtineet altistua tällaiselle luotsille ja olemme olleet tilanteessa, joissa ennen koronatestituloksia olemme valmistautuneet keskeyttämään joidenkin satamien luotsaustoiminnan sairastumisen vaaran takia. On selvää, että nykyisessä tilanteessa on ajan kysymys, että tällainen tilanne johtaa joidenkin satamien liikenteen häiriöihin ja aiheuttaa merkittäviä vaikeuksia tai jopa katkoksia laivaliikenteeseen.

Koska riittävän rahti- ja tavaraliikenteen ja sen tarvitseman luotsauspalvelun ylläpitäminen on välttämätöntä Suomen huoltovarmuusnäkökulmien vuoksi, haluaa Finnpilot tässä yhteydessä tuoda esiin, että rokottamalla Suomen 145 luotsia ei pelkästään varmisteta luotsien saatavuutta ja laivaliikenteen sujuvuutta, mutta helpotetaan myös useiden logistisen ketjuntoimijoiden työkuormaa, sillä nykyisistä varautumistoimenpiteistä aiheutuu työkuormaa niin viranomaisille, alusten edustajille ja varustamoille kuin luotsausyhtiöllekin. Luotsien lisäksi luotsauspalvelun kannalta kriittistä henkilöstöä ovat myös luotseja laivoille ja laivoilta kuljettavat kutterinhoitajat (luotsiveneiden kuljettajat). Kutterinhoitajia on Suomessa n. 145.

Sanna Sonninen
Luotsausjohtaja, Finnpilot Pilotage Oy

Finnpilot Pilotage Oy
Kansakoulukuja 3
PL 520, 00101 Helsinki
Puh. 029 52 53000
Y-tunnus 2375854-3

www.finnpilot.fi

Finnpilot Pilotage Ltd
Kansakoulukuja 3
P.O. Box 520, FI-00101 Helsinki, Finland
Tel. +358 29 525 3000
Business ID 2375854-3